

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1972

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 8

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 3

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 4

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 5

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 6

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 7

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 8

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 9

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 10

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 11

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 12

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 13

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 14

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 15

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 16

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 17

[SF om EF : 11 : Fællesmarked, grundlov og folkeafstemning](#) 18

DET KGL. BIBLIOTEK
KØBENHAVN

Følgeblad til minavisen nr. 401

11

**SF
om
EF**

**Fællesmarked,
grundlov og
folkeafstemning**

Af AKSEL LARSEN

»SF om EF» er en serie foldere med dokumentarisk materiale om konsekvenserne af en eventuel dansk tilslutning til fællesmarkedet. Serien, der udkommer 1-2 gange ugentlig siden sidst i december '71, redigeres af Socialistisk Folkeoplysningsforbund og produceres af *minavisen*, Amagerbrogade 85, 2300 S, tlf. 01 55 70 11.

Den enkleste måde at sikre sig serien på er at tegne abonnement på *minavisen*, til hvilken numrene udsendes som følgeblade. Abonnement på *minavisen* koster 12,50 kr. for en måned, 36 kr. for et kvartal og 120 kr. for et helt år. Ønskes der tilsendt flere eksemplarer (løbende eller enkeltnumre), så ring eller skriv til os.

AKSEL LARSEN:

FÆLLESMARKED, GRUNDLOV og FOLKEAFSTEMNING

Indtil valgdagen og regeringsskiftet i september-oktober 1971 gik forhandlingerne om Danmarks optagelse som medlem af Det Europæiske Fællesskab (EF) planmæssigt og gnidningsfrit. Med støtte af fire af folketingets partier (Radikale, Venstre, Konservative og Socialdemokratiet) havde regeringen Baunsgaard indledt forhandlingerne med EFs ministerråd og kommission under afgivelse af en erklæring om

AT man uden forbehold godkendte Romtraktaten og EFs øvrige traktater,

AT man uden forbehold godkendte de hidtil truffne beslutninger, direktiver og forordninger (ca. 5.000) – og

AT man uden forbehold godkendte målsætning og planer for fællesskabets videre udvikling. Der blev dog taget visse forbehold og fremlagt visse ønsker. Danmark ønskede i hvert fald for en årrække opretholdt en fiskerigrænse for Færøerne og Grønland og ønskede fri import af visse varer (Kakao f.eks.). Endvidere ønskede man mulighed for at opretholde og videreføre det nordiske samarbejde på områder som arbejdsmarked, socialforsikring, lovharmonisering, undervisning og kulturelle spørgsmål. Det økonomiske samarbejde – uden toldgrænser – med de nordiske lande som blev stående udenfor EF, nævntes IKKE af den danske regering.

De tre andre ansøgerlande: England, Irland og Norge, havde langt videregå-

ende ønsker og forbehold, som endnu gør det svært at nå til sluttelig enighed. Norge krævede bl.a. sit landbrug eller væsentlige dele deraf undtaget fra EFs landbrugsordninger, krævede ret til at opretholde en fiskerigrænse på 12 sømil – og betonedede også, at det økonomiske samarbejde mellem de nordiske lande skulle fortsætte og udbygges – uanset at nogle af dem blev udenfor EF. På baggrund af alt dette opnåede ansøgerlandet Danmark i 1970 prædikatet »den artige dreng».

Men på sommeren 1971 syntes forhandlingerne med Danmark i alt væsentligt at være ved vejs ende og der blev lagt en »køreplan», hvorefter en traktat skulle være udarbejdet og underskrevet inden årets udgang og medlemskabet være en kendsgerning fra 1. januar 1973. Dette billede syntes imidlertid at ændre sig i forbindelse med folketingsvalget og dannelsen af regeringen Krag.

Socialdemokratiets årsmøde

Ved valgkampens indledning holdt Socialdemokratiet årsmøde og vedtog på dette den 20. august det såkaldte 4-års program, som indeholdt en særskilt markedspolitisk udtalelse. I den opstilledes der en række betingelser for at Socialdemokratiet kunne anbefale dansk indtræden i fællesmarkedet. De vigtigste af disse er følgende:

1. England skal blive medlem og Norge og Sverrig skal opnå tilfredsstillende ordninger.
2. Hvis Norge mod forventning ikke bliver medlem, foreligger der en ny situation.
3. Toldfriheden mellem de nordiske lande skal bevares (også om nogen af dem holder sig udenfor EF) og det nordiske samarbejde i øvrigt skal kunne videreføres.
4. Der skal før indtræden ved lov indføres en ordning, som sikrer dansk jord – især de rekreative arealer – på danske hænder.
5. Det er en forudsætning, at vi kan fortsætte med at udvikle Danmark til et demokratisk socialistisk samfund.
6. Vi skal have selvbestemmelsesret over en forbedret socialpolitik, hvor sikkerheden og trygheden tilgodeses.
7. Vi skal bevare vor skattepolitiske selvbestemmelsesret med en ændret og mere ligelig indkomstfordeling for øje.
8. Arbejdsformidlingen skal forblive et rent dansk anliggende.
9. De danske ønsker vedrørende Færøerne og Grønland (det er fiskerigrænserne) skal imødekommes.
10. Sikkerhedspolitikken skal ikke høre hjemme i EF.

I denne markedspolitiske udtalelse var indføjet en mærkelig sætning om, at »det er tilkendegivet af den danske regering (Baunsgaard-Nyboe Andersen) at disse forudsætninger er godtaget af EF». Denne sætning havde speciel adresse til kravene om mulighederne for socialisme og demokrati, om selvbestemmelsesret over socialpolitik og skattepolitik, demokratisering af uddannelsen m.v. Men i markedsminister Nyboe Andersens skriftlige redegørelse af 16. juli 1971 til folketinget om »det foreløbige resultat af forhandlingerne om Danmarks medlemskab af De europæiske Fællesskaber» foreligger intet om en sådan tilkendegivelse. Det berettes her, at Nyboe Andersen ved sine sidste forhandlinger i Bruxelles har udtalt, at man ikke kan acceptere at EFs harmonisering på beskatningsområdet fører til en forringelse af Danmarks muligheder for at føre en skattepolitik, der harmoniserer med danske traditioner og interesser. Hertil havde fællesmarkedets ministre intet sagt! De havde blot tilkendegivet, at de havde hørt hvad hr. Nyboe Andersen sagde!

De kommende og muligvis afsluttende forhandlinger med fællesmarkedet debatteredes i folketinget den 21. oktober. Under denne debat stillede jeg markedsminister Ivar Nørgaard spørgsmålet: Vil regeringen føre de fortsatte forhandlinger med EF under fremsættelse og fremhævelse af de betingelser for dansk medlemskab, der er højtideligt proklamerede som Socialdemokratiets? Minister Nørgaard svarede hertil et klart »Ja». (Folketingstidende sp. 241). Under samme debat udtalte statsminister J.O.Krag: »Hvis Norge mod forventning ikke skulle ratificere tiltrædelsestraktaten, vil der også for Danmark foreligge en ny situation. Hvilke konsekvenser Danmark skal drage heraf, må afhænge af denne nye situation, herunder hvilke

alternative løsninger Norge i så fald må tilsigte». (Folketingstidende sp. 36).

Da fællesmarkedet på dette tidspunkt i princippet havde godkendt Werner-planen (om monetært og økonomisk samarbejde samt harmonisering af skattepolitikken m.v.) og Davignon-rapporten (om konsultationer om udenrigspolitik og sikkerhedspolitik) var det af stor betydning, at den danske regering ville gøre dansk medlemskab afhængigt af de nævnte forbehold og betingelser.

Forhandlingerne i Bruxelles 9.11.

Disse forbehold og betingelser var det derpå minister Nørgaards opgave at klargøre for EF-ministerrådet og kommissionen i Bruxelles ved forhandlingerne den 9. november. Her afgav han en erklæring, hvori det bl.a. blev sagt:

»Ministerrådet har vedtaget en resolution om økonomisk og monetær union (Werner-planen), som min regering kan tilslutte sig. Ligesom regeringerne i de nuværende medlemslande finder den danske regering det imidlertid rigtigt at gøre det klart, at den tilslutter sig målene i denne resolution under visse forudsætninger. Jeg har allerede antydet de principper, min regering lægger vægt på i denne sammenhæng. Vor deltagelse i det forudsatte samarbejde må ikke stille sig i vejen for, at vi i det danske folketing kan føre en økonomisk politik, herunder i første række en skatte-, afgifts- og socialpolitik, der sikrer større lighed mellem de enkelte befolkningsgrupper».

4

Med velvilje kan ud af disse formuleringer læses betingelsen om, at Danmark skal have sin selvbestemt mellesret på skattepolitikken og den sociale fordelingspolitikens områder — uanset den besluttede harmonisering. Det svækkedes dog noget senere i erklæringen, hvor minister Nørgaard sagde: »Den danske regering vil derfor fastholde, at den konkrete udformning af socialpolitik, uddannelsespolitik og kulturpolitik forbliver nationale anliggender, der afgøres i de enkelte landes parlamenter». Her er det kun »den konkrete udformning», der fastholdes, selvbestemmelsesretten som absolut forbehold er væk — og skattepolitikken er glemt!

I minister Nørgaards erklæring indgik ønsket om, at de øvrige nordiske lande fik tilfredsstillende ordninger af deres forhold til EF, at det nordiske samarbejde kunne fortsættes og at der blev bevilget undtagelser for Færøerne og Grønland. Om udenrigspolitik sagde han, at disse spørgsmål må behandles »udenfor de institutioner, der er skabt med henblik på det i traktaterne forudsatte økonomiske samarbejde» — men dog altså indenfor EF. Sikkerhedspolitik mente Danmark henhørte under NATO.

De forsigtigt fremførte forbehold synes ikke at være blevet taget særlig nådigt op. En af de seks udenrigsministre refereres for en bemærkning til pressen, at her nok forelå en misforståelse: det var jo ikke fællesmarkedet der søgte optagelse i Danmark! Ministerrådet benyttede dagen til sine egne forhandlinger og enedes herunder om det svar, dets formand, Italiens udenrigsminister Aldo Moro om aftenen skulle give den danske markedsminister. Ordlyden heraf forelå først tilgængelig 16 dage senere, den 25. november — i begyndelsen hemmeligstempelt, senere frigivet.

De to's tegn

Statsminister Krag og markedsminister Nørgaard har været i Bruxelles.

- Om ikke jeg tager meget fejl, hidrører disse fodspor fra nogle meget tvivlrådige personer.
- Elementært min kære Watson. Det er vores egne.

Tegninger (fra Politiken): Bo Bojesen. Gengivet efter aftale med kunstneren fb.'72

Fællesmarkedets svar —

Aldo Moro, som præciserede, at han talte på EFs vegne, erklærede bl.a. følgende:

»På det punkt, hvor formanden for den danske delegation anfører, at det nordiske samarbejde skal fortsætte og udvikles efter tilslutningen, ønsker Fællesskabet at præcisere, at en tilslutning til Fællesskabet indebærer, at ingen anden traktat skal kunne påberåbes mod udviklingen i Fællesskabets virksomhed.

Med hensyn til den økonomiske og sociale politik mener Fællesskabet, at målene for den økonomiske udvikling og den sociale retfærdighed fortsat kan og bør følges indenfor rammerne af den fælles politik, som er udarbejdet og vil blive udarbejdet på fællesskabsplan.

Fællesskabet anser det for sin pligt at bemærke, at grundlaget for forhandlingerne for alle parter er og forbliver den erklæring, der blev fremsat af minister Harmel i hans egenskab af præsident for rådet den 30. juni 1970 i Luxembourg, og som er accepteret af alle kandidatlandene. Fællesskabet føler sig overbevist om, at den danske regerings økonomiminister ikke har villet hidføre begrænsninger eller ændringer i dette grundlag, der i enighed er accepteret af medlemslande og ansøgerlande, og at forhandlingerne vil blive ført til ende på samme grundlag! Dette grundlag sammenfattes i følgende sætning i minister Harmels omtalte erklæring: »Vi går ud fra det princip, at Deres stater accepterer traktaterne og disses politiske formål, alle beslutninger, af hvad art de end måtte være, som er kommet til efter traktaternes ikrafttræden, og de retningslinjer, der er valgt med hensyn til udviklingen».

Fællesskabet er af den mening, at man ikke på nuværende tidspunkt kan fastslå, indenfor hvilken institutionel ramme det politiske samarbejde vil udvikle sig, men det har altid været forståelsen, at der bestod et gensidighedsforhold mellem tilhørsforholdet til De europæiske Fællesskaber og deltagel-

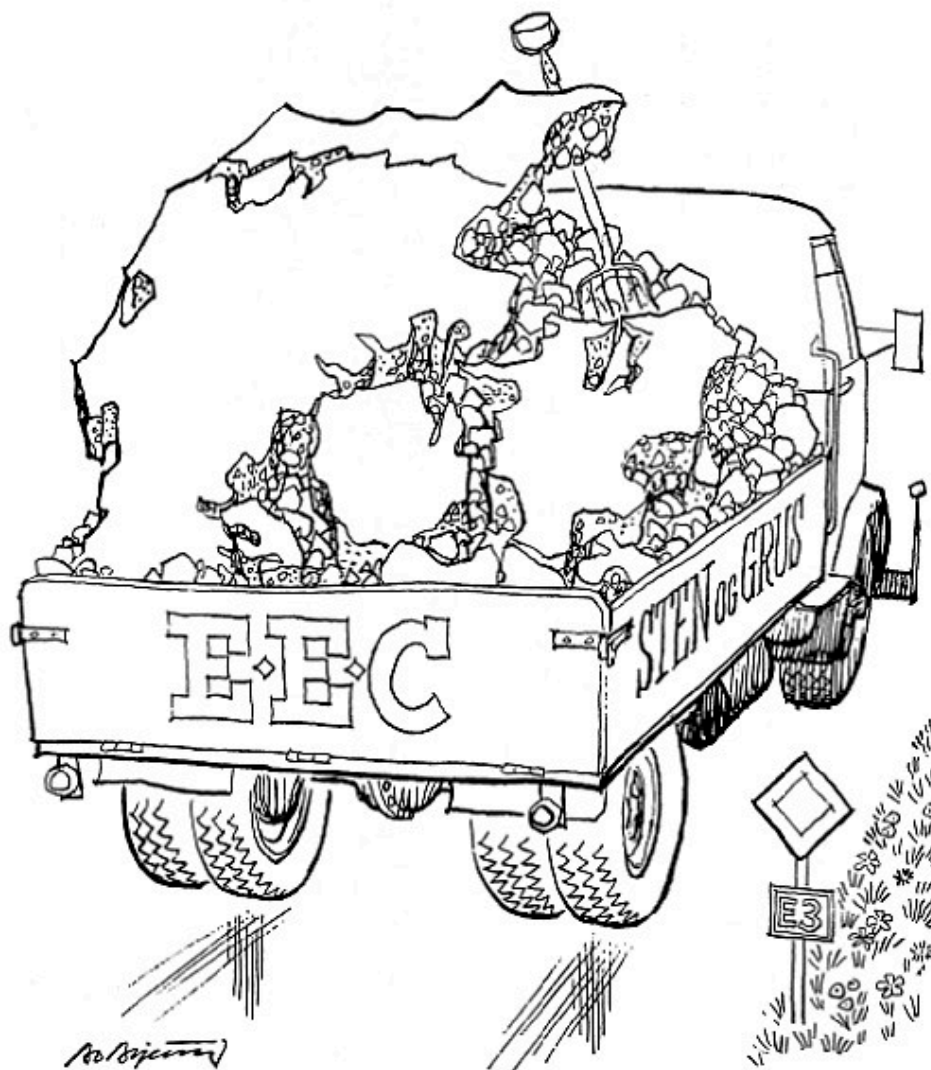
sen i de aktiviteter, der går ud på at muliggøre virkeliggørelsen af fremskridt med hensyn til den politiske enhed. Heraf følger, at fællesskabsaktiviteten udgør et Hele, der ikke kan opdeles, og at muligheden for at kunne regne med alle — medlemslande som kandidatlande — når det gælder den stadige udvikling af den fælles politik og for fremskridt i det politiske samarbejde, uanset hvilken form det til sin tid endeligt vil antage, er afgørende for et positivt resultat af den europæiske opgave, som Fællesskabet forbliver ubrydelig trofast overfor».

Udover dette fremsatte minister Moro nogle bemærkninger om de fiskeri- og landbrugsforhandlinger, der i særlig grad har skabt vanskeligheder med hensyn til Norge, hvorpå han fastholdt at den lagte køreplan skulle holdes, så optagelsestraktaterne kunne underskrives inden udgangen af 1971.

— og Nørgaards gensvar

Hertil svarede minister Nørgaard kort, at regeringen står fast på den erklæring, hvormed den daværende danske regering indledte forhandlingerne i juni 1970 — at man mente at kunne fortsætte det nordiske samarbejde uden at kollidere med Romtraktaten, samt at hvorledes man fører en indkomstudjævnende politik »er og skal forblive under nationalt ansvar». Minister Nørgaard havde naturligvis ret i dette sidste — at enhver regering hjemme må stå til ansvar for bl.a. skattepolitikken. Men det er jo ikke det samme som at den har selvbestemmelsesret uanset EF-beslutningerne.

Fuldt medlemskab

Som det er nu, er Danmarks undergrund helt ubeskyttet mod kapitalstærk udenlandsk udnyttelse, hvis vi indtræder i fællesmarkedet.

Såvel i markedsudvalget som overfor dagspressen hævdede minister Nørgaard, at indholdet i hans svar til Aldo Moro var blevet accepteret af ministerrådet. På gentagne spørgsmål om hvordan? svarede han først, at det var sket ved de seks EF-ministres tavshed, derpå at nogle af dem havde nikked. Folketingsmand Frode Jakobsen har senere spurgt, hvad der kan have ligget i udtrykket »accepteret». Betyder det, at EF-ministrene godkendte Ivar Nørgaards svage forbehold – eller at de accepterede, at de havde hørt hvad han sagde? Herpå fik Frode Jakobsen intet svar.

Fællesmarkedet og grundlovens paragraf 20

Imidlertid står det efter dette fast, at ved forhandlingerne med ministerrådet den 9. november har EF-ministrene og kommissionen fastholdt, hvad der allerede er sagt i præamblen (formålsparagraffen) til Romtraktaten, at fællesmarkedet ikke kun er en økonomisk-handelspolitisk sammenslutning, men skal udvikle sig til en politisk-økonomisk forbundsstat, der kan give forskrifter vedrørende valutaforhold, økonomi, skattepolitik, socialpolitik osv., men også skal tage sig af Fællesskabets og dermed de enkelte medlemslandes sikkerhedspolitik og udenrigspolitik. Dette blev betonet overfor statsminister Krag og markedsminister Nørgaard under deres »europarejse», hvor de utvetydigt fik at vide, at målet er, at »Europa taler med een stemme! Forsøgene på at fremstille det, som om det hele kun er en uskyldig juletræsforening, burde efter dette høre op. Bliver Danmark medlem, mister det

sin suverænitet over de fleste danske anliggender som skal overlades til fællesmarkedet.

Efter Romtraktaten: for stedse.

Dens artikel 240 lyder i sin storladne enkelhed sådan: »Denne traktat gælder for ubegrænset tid». På mit initiativ har regeringen (den tidligere) forespurgt i Bruxelles og de øvrige EF-hovedstæder, hvordan dette skal forstås – om man eventuelt senere kan melde sig ud? ALLE SEKS har svaret, at det aner de ikke, men skulle et forsøg på udmeldelse blive gjort, må EF-domstolen afgøre det! Det forhindrer naturligvis ikke regeringens statsretslige ekspert, professor Max Sørensen i at være klogere: Han har afgivet et responsum om, at selvfølgelig kan Danmark melde sig ud, hvis folkettinget vill!

Efter minister Nørgaards forhandlinger i Bruxelles rejser dette med al skarphed spørgsmålet, om grundloven overhovedet tillader folkettinget at beslutte dansk indtræden i fællesmarkedet. Her må vi se på grundlovens § 20, som blev indføjet ved grundlovsrevisionen i 1953. Den lyder sådan:

»§ 20. Stk. 1. Beføjelser, som efter denne grundlov tilkommer rigets myndigheder, kan ved lov i nærmere bestemt omfang overlades til mellemfolkelige myndigheder, der er oprettet ved gensidig overenskomst med andre stater til fremme af mellemfolkelig retsorden og samarbejde.

Stk. 2. Til vedtagelse af lovforslag herom kræves et flertal på fem sjettedele af folketingets medlemmer. Opnås et sådant flertal ikke, men dog det til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal, og opretholder regeringen forslaget, forelægges det folketingsvælgerne til godkendelse eller forkastelse efter de i § 42 fastsatte regler.»

»I begrænset omfang»

Det må her først bemærkes, at § 20 blev indsat for at åbne Danmark mulighed for at deltage i den kort forinden oprettede »Europæiske kul- og stålunion». Om fællesmarkedet dengang var påtænkt, vides ikke, det var i hvert fald ikke opfundet. Og § 20 siger, at man ved lov i nærmere bestemt omfang (altså i begrænset omfang) kan overlade beføjelser. Det er svært at se, hvor begrænsningen kommer til at ligge, når det ikke er en stålunion, men fællesmarkedet, det drejer sig om. Naturligvis har regeringens ekspert, professor Max Sørensen afgivet et responsum om, at overladelse (han kalder det nu overdragelse, som ikke kan være noget midlertidigt!) af alle mulige beføjelser til EF er helt i orden efter paragraf 20.

Andre juridiske sagkyndige har skarpt vendt sig mod denne fortolkning og hævdede, at det vil stride imod grundloven at melde Danmark ind i EF. Jeg er absolut tilbøjelig til at give dem ret, men må ud fra erfaringerne antage, at det er begrænset, hvor tungt selv de rigtigste juridiske argumenter tæller overfor et flertal i folkettinget. Dels er det meget vanskeligt for den øverste instans i Danmark, folket, at følge med i en sådan juridisk diskussion – det er dog temmelig hårrejsende, hvis en eneste professor, hr. Max Sørensen's fortolkninger skal kunne anses for afgørende. Dels foreligger der præcedens fra højesterets kendelser siden 1915 for, at domstolene ikke eller meget nødig tilsidesætter folkettingets fortolkning af grundlovens paragraffer. I den hidtidige diskussion har regeringer og folketingsflertal ubehagelig tydeligt tilkendegivet, at de ikke tager første stykke i paragraf 20 særlig alvorligt, men mener sig kompetente til at udvide begrebet »i nærmere bestemt omfang» til alt, hvad fællesmarkedet

måtte kræve. Hidtil tyder meget – om ikke alt – på, at de fire »gamle» partier i folkettingen har indrettet sig på at efterleve P. Adler Alberti's læresætning om, at i Danmark kan man gøre alt, når blot man gør det!

Folketing og folkeafstemning

Men skal grundloven følges – selv i den tvivlsomme fortolkning, regeringen og S-V-K-R-partierne sammen med professor Max Sørensen synes at ville anlægge – så er det ikke en enkel eller let sag at melde Danmark ind i EF. Dertil kræves i hvert fald et flertal på fem sjettedele af folkettingets medlemmer. Man skal bemærke: det er ikke nok med fem sjettedeles majoritet ved en afstemning (der kan jo være nogen fraværende og andre kan svare »stemmer ikke»). Fem sjettedele af folkettingets medlemmer skal stemme JA til en lov om suverænitets-overladdelse, for at den er vedtaget.

Folketinget har 179 medlemmer. Fem sjettedele heraf er 150 (nøjagtig: 149,15!). Altså skal 150 være til stede og positivt stemme JA – ellers gælder det ikke. Det er i den forbindelse ligegyldigt om der er NEJ-stemmer, men det vil der nu nok være. Også flere end 30! Man gjorde i 1953 denne del af § 20 så stram, fordi det er og skal være en meget alvorlig sag at overlade danske myndigheders beføjelser til repræsentanter for fremmede magter. Dertil skal mønstres et så stort flertal i folkettingen, at det kan anses at dække også det store folkeflertals absolutte vilje.

Men folketinget antog i 1953, at der kunne tænkes en situation, hvor ganske vist 150 folketingsmedlemmer eller flere var villige til at stemme for suverænitetsafgivelse, men hvor tilfældigheder alligevel bevirkede at de fem sjettedele ikke blev nået. Nogen kunne jo være syge, nogen ude for andre hindringer. Derfor indføjede folketinget i § 20, andet stykke, en nødventil om, at opnås et sådant flertal ikke, men dog det til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal, og opretholder regeringen lovforslaget, fo relægges det folketingsvælgerne til afgørelse ved en folkeafstemning.

Nu er det »til vedtagelse af almindelige lovforslag nødvendige flertal« meget beskedent. For at en afstemning i folketinget er gyldig, skal mindst halvdelen af de 179 medlemmer have deltaget i den – altså 90. Det betyder, at et almindeligt lovforslag er gyldigt vedtaget med f.eks. 50 stemmer mod 40. Det turde være klart, at et sådant stemmetal ikke vil kunne give en regering adgang til derpå at sende suverænitetsafgivelse til folkeafstemning.

Det mener imidlertid den statsretslærde professor Max Sørensen. I et responsum har han forklaret § 20 derhen, at hvis fem sjettedele ikke opnås, så SKAL regeringen sende forslaget til folkeafstemning. Da det må formodes, at professor Max Sørensen kan læse dansk og kender forskellen på kan og skal – overlader jeg til læserne at bedømme hans forvridnings-forsøg.

Men nu har folketinget efter socialdemokratisk forslag i maj måned 1971 vedtaget, at uanset hvordan flertallet ved afstemningen i folketinget bliver, så skal sagen derefter til folkeafstemning og den endelige afgørelse træffes her. At folketinget har ret til dette, er hævet over enhver tvivl. Folketinget kan ikke begrænse befolkningens grundlovssikrede rettigheder, men det kan

udvide dem. Ved denne beslutning i det afgående folketing, som sikkert gentages af det den 21. september nyvalgte, har man frataget regeringen adgangen til at vurdere, om folkeafstemningsvejen skal prøves eller ikke prøves.

Grunden til beslutningen må, såvidt »fællesmarkedspartierne« angår, være denne: Det kunne allerede i maj 1971 antages, at der ikke i folketinget ville være fem sjettedeles flertal for indtræden i EF. Man kunne med sikkerhed vide, at der efter nyvalg ville mangle endnu flere stemmer i fem sjettedele (dette er også tilfældet nu, hvor i alt fald ikke få socialdemokrater og radikale vides at ville stemme nej. Måske er der trods alt også nogle nej-stemmer i VK-partierne). Man måtte erkende, at det ville være stridende mod grundlovens ånd, hvis en regering i en sådan situation gik til vælgernes afstemning med det i folketinget afviste forslag. Så var det bedre, at folketinget selv havde sagt på forhånd: Der skal være folkeafstemning. En sådan anses jo også for yderst demokratisk.

Men så er der paragraf 42!

Det ville den vel også være, hvis flertallet af de vælgere, der deltager i den, træffer afgørelsen. Selvom man nok kan mene at når der i folketinget kræves mindst fem sjettedeles majoritet, så burde der også ved folkeafstemningen kræves kvalificeret flertal af ja-stemmer. Men den folkeafstemning, der skal komme, beregnes antagelig at blive overholdt i overensstemmelse med ordlyden af § 20, 2.stk., der siger at forslaget om suverænitets-overladelse forelægges folketingsvælgerne »til

Officielt

Regeringen kan dekretere, hvornår vi skal se alvorlige ud. Derimod vil den gerne have vi ser glade ud når EF-ansøgningen underskrives i Bruxelles.

godkendelse eller forkastelse efter de for folkeafstemninger i § 42 fastsatte regler».

Paragraf 42 i grundloven er en paragraf om mindretalsbeskyttelse. Den giver et mindretal i folkettingen (dog mindst 60) ret til at kræve, at et af folkettingen med flertal vedtaget lovforslag først får gyldighed, hvis det ikke forkastes af folketingsvælgerne ved en folkeafstemning. Ved folkeafstemningen stemmes der for og imod lovforslaget. Til lovforslagets bortfald kræves, at et flertal af de i afstemningen deltagende folketingsvælgere, dog mindst 30 pct. af samtlige stemmeberettigede, har stemt imod lovforslaget (Grundlovens § 42, stk. 4).

Den principielle mening med § 42 er altså, at den skal give vælgerne mulighed for at forkaste noget folkettingen har vedtaget — ikke at de skal have adgang til at bekræfte noget der er flertal for i folkettingen. Da vi har folkerrepræsentativt system, skal en folketingsvedtagelse ikke kunne annulleres af et vælgerflertal ved ringe stemmedeltagelse. Derfor kræves det, at mindst 30% af vælgerne har deltaget i afstemningen og stemt nej — uanset om der er få eller slet ingen ja-stemmer.

Prokuratorkneb

Hvis den afgørende folkeafstemning holdes efter reglerne i grundlovens § 42, så har man vendt paragraffen om og udnyttet en bestemmelse om en forkastende folkeafstemning til at blive en bekræftende afstemning.

Hvis det ikke er forvridning og prokuratorkneb, så ved jeg ikke hvad det er.

Der vil i sommeren 1972 (hvor folkeafstemningen beregnes afholdt) være godt 3,5 millioner folketingsvælgere. 30% heraf er ca. 1,1 million. Hvis der ikke afgives mindst 1,1 million nej-stemmer til fællesmarkedet, er indtræden vedtaget — selvom der måske kun er et par hundrede tusinde ja-stemmer. »Sofastemmerne» tæller i så fald som ja-stemmer!

Derfor sadler de om

Her har vi måske nøglen til forståelse af noget ellers svært fatteligt: hvorfor selv de politikere, der er mest ivrige tilhængere af EF og tidligere har udtalt sig skarpt imod folkeafstemning, i foråret 1971 sadlede om og foreslog en folketingsbeslutning om, at hvordan afstemningen i folkettingen end faldt ud, så skulle sagen afgøres endeligt ved en folkeafstemning efter § 42. I vinterens løb var jo folkestemningen mod fællesmarkedet vokset meget betydeligt. I folkettingen kunne der ikke skaffes fem sjettedele for EF. Så var det praktisk at sikre sig en folkeafstemning, hvor det blev mest muligt svært for modstanderne at skaffe tilstrækkeligt med nej-stemmer!

Svært, men ikke umuligt. Noget helt andet er så, at da det nu ikke vil dreje sig om en af en regering forordnet folkeafstemning (se § 20), så har folkettingen naturligvis ret til at fastsætte andre regler end de udemokratiske i § 42 — f.eks. kræve et kvalificeret antal ja-stemmer.

Sig nærmere tiden

Fhv. udenrigsminister Hartling vil især propagandere for EF-tilslutning blandt folkepensionisterne, som udgør en af de største vælgergrupper.

- Jamen, tænk på Deres fremtid, fru Konradsen!

Danmarks »køreplan« — og Norges

Men i Danmark skal der altså være en afgørende folkeafstemning. I henhold til beslutningen herom har regeringen fastsat følgende køreplan for fællesmarkeds-afgørelsen: Tiltrædelsestraktaten forudses udformet i december, senest i januar 1972. Regeringen vil søge folketingets godkendelse af, at den underskriver traktaten. Dette er IKKE det samme som indmeldelse. I marts vil regeringen forelægge folketinget lovforslag om »i nærmere bestemt omfang« at overlade danske myndigheders beføjelser til fællesmarkedet, herunder godkendelse af Romtraktaten, af kul- og stålunionen, af Euratom-traktaten, samt de mere end 5000 forordninger og beslutninger, der allerede gælder i fællesmarkedet. Desuden lovforslag om folkeafstemnings afholdelse. Endelig vil regeringen, dels i folketinget, dels i markedsudvalget, fremlægge ca. 50 forslag til større og mindre ændringer i 50 gældende danske love, der skal laves om for at passe med EF-bestemmelserne. Folketingets vedtagelse af lovforslaget om suverænitetssafgivelse m.v. samt af lovforslag om folkeafstemning håbes klaret i maj-juni, og i juni 1972 håbes det, at folkeafstemningen kan foretages.

MEN forinden skal Norge have taget stilling, idet Socialdemokratiets årsmødebeslutning udtrykkelig siger, at hvis Norge ikke bliver medlem, foreligger der for Danmark en helt ny situation. Den situation foreligger måske allerede i januar, nemlig hvis den norske regering i utilfredshed med bl. a. fiskeriets forhold bestemmer sig for IKKE at foreslå Norges indtræden i EF. Men hvis Norges regering foreslår stortinget, at Norge skal indtræde, så skal der FØR stortingsafgørelsen være en rådgivende folkeafstemning, hvorefter der skal stemmes i stortinget.

Her er indtræden i fællesmarkedet ensbetydende med en grundlovsændring. En sådan kan besluttes af stortinget med tre fjerdedeles majoritet. Hvis 38 af stortingets 150 medlemmer stemmer nej, er indmeldelse forkastet. Det vides, at allerede i efteråret 1971 stemte 37 stortingsmedlemmer for at afbryde forhandlingerne med EF.

Såvel statsminister Krag som markedsminister Ivar Nørgaard har i folketinget erklæret, at regeringen vedstår beslutningen om, at hvis Norge ikke kommer ind, foreligger der for Danmark en ny situation, som må overvejes. Følgelig kan folketinget ikke stemme, før den norske afgørelse er faldet — altså efter afstemningen i stortinget. Folkeafstemningen i Danmark skal igen komme antagelig tre uger efter afstemningen i folketinget. Hvornår Norge i givet fald går til afgørelse, vides ikke med sikkerhed; der tales om folkeafstemning enten i juni eller september — og først derefter kan stortinget træffe sin afgørelse.

Mere end barokt — men tankevækkende — er det under disse omstændigheder, at man herhjemme med en iver, der var en bedre sag værdig, diskutere, hvem der skal stemme først: Danmark eller Norge. Eventuelt om ikke de to folkeafstemninger kan foregå på samme dag! Navnlig den konservative presse og VK-lederne er advokater for, at den danske folkeafstemning endelig må komme først — for efter deres mening er der større chance for et dansk ja-flertal (læs: ikke nok nej-stemmer!) end for et norsk ja-flertal. Og så kunne det jo være rart, om resultatet af den danske afstemning kunne øve indflydelse på de norske vælgere!

Statsminister Krag og andre regeringsmedlemmer udtaler sig mærkværdigt svævende om dette problem (eller måske er det slet ikke så mærkværdigt).

Markedsminister Nørgaard har endda udtalt, at vi kan da så godt stemme først – og hvis så Norge forkaster, så kan vi jo bare melde os ud igen! Da han ved, at dette efter Romtraktatens artikel 240 er forbudt, kan man jo kun blive forstemt ved en sådan ministeriel uvidenhed – eller et sådant forsøg på at stikke befolkningen beroligende blår i øjnene. Socialdemokratiets vælgere – ikke mindst årsmøde-deltagerne – bør vist erindre deres ledere om, hvad der står af forbehold og betingelser i markedsudtalelsen fra 28. august 1971 (refereret tidligere i denne artikel) – og sørge for, at de ikke glemmer den!

Hold dem fast ved løfter og betingelser

De politikere og partier, der nu – modsat deres egne tidligere udtalelser – forsøger deres redning dels i en folkeafstemning efter de negative regler i § 42, dels i at søge den danske afgørelse truffet for Norge træffer sin, røber ved deres prokurator-kneb, at for dem drejer det sig om uanset vilkår at manøvrere Danmark ind i fællesmarkedet, og at de nærer frygt for det folk, de ellers taler så smukt demokratisk om. Det kan kun virke som en opfordring til vælgerne om at holde dem fast

ved de tidligere givne løfter og ved de betingelser, regeringen har opstillet. Dette kan vælgerne gøre ved at møde mand af hus, når og hvis folkeafstemningen kommer, for at sikre sig retten til at bestemme, hvad der skal ske med Danmark.

Jeg har haft tid og lejlighed nok til at overveje min stillingtagen. For mig er det klart, at dommedagsprofeterne har uret. Der kommer ingen økonomisk katastrofe for Danmark, hvis vi holder os udenfor den moderne udgave af »Det hellige romerske Rige af tyske Nation« – Det europæiske Fællesmarked.

Men hvis vi går derind, så pris-giver vi vort lands selvstændighed og indleder udviklingen henimod en tilværelse som provins af fællesmarkedets store magter. Og samtidig melder vi Danmark ud af Norden. Mens det, også efter de seneste svenske og finske statsminister-udtalelser, er klart, at når Danmark og Norge har sagt nej til fællesmarkedet, så vil vejen være åben for at opbygge det nordiske fællesskab – til gavn for hvert enkelt nordisk land og for Norden som helhed.

December 1971

JUR. 15

*Tak for det svundne år – i 1972
drejer vi af fra fællesmarkedet!*

SÅDAN SÅ det nytårskort ud, som Aksel Larsen for kun en god måned siden sendte venner (og, kendte vi ham ret, uvenner).

Nuvel, Aksel Larsen har måttet stå af cyklen. Det blir ikke ham – ikke ham personlig – der får gennemtvunget drejningen.

Og dog: Aksel Larsen er død – men blandt andet dette nummer af »SF om EF« viser, at hans argumentation er sprællevende. Han er stadig med i kampen for et frit og et bedre Danmark.

Hans parti, Socialistisk Folkeparti, vil savne ham endnu mere end de titusinder af jævne mennesker, der i ham så håbet om en lysere fremtid. Men vi vil samtidig længe, længe fremover kunne øse af den rigdom han har efterladt sig. Ikke i klingende mønt, men i politisk klogskab.

Alligevel: Larsens Plads er tom. SF har brug for tusinder af Larsen' er – for alle dem, der er enige med os – ikke bare hvor det gælder at holde vort land udenfor »Det hellige romerske Rige af tyske Nation« som Aksel Larsen bidende kalder det – men også om at friheden skal bruges til at gøre Danmark til et bedre land for de mange og små.

Derfor gælder det, måske mere end nogensinde: Kom ind i SF! Vi har brug for dig, som du har brug for os.

**SOCIALISTISK FOLKEPARTI, Christiansborg, 1218 København K
Telefon (01) 12 70 11**

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk